

Nieuwsbrief - BPR Updates 2024-6

Nummer 6, 2024

Redactie: mr. drs. F.J.P. Lock en mr. M.E.A. Möhring.

INHOUDSOPGAVE

Beslag en executie

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2024:2611](#) 07-05-2024

Conservatoir beslag en toegang tot de rechter.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2024:727](#) 17-05-2024

Immunititeit van jurisdictie en executie.

Bewijsrecht

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2024:718](#) 17-05-2024

Uitsluitend een kerkelijke rechtsgang?

Dagvaardingsprocedure

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2024:2449](#) 01-05-2024

Incident; verval van recht antwoord ten principale?

Procederen algemeen

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2024:2449](#) 01-05-2024

Incident; verval van recht antwoord ten principale?

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2024:2611](#) 07-05-2024

Conservatoir beslag en toegang tot de rechter.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2024:727](#) 17-05-2024

Immunititeit van jurisdictie en executie.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2024:718](#) 17-05-2024

Uitsluitend een kerkelijke rechtsgang?

RECHTSPRAAK

Incident; verval van recht antwoord ten principale?

Incidentele vordering tot verwijzing afgewezen; verval van recht om alsnog een conclusie van antwoord in te dienen?

In het incident is gevorderd dat de rechtbank zich onbevoegd verklaart en de zaak verwijst naar de kamer voor kantonzaken.

De rechtbank begrijpt deze vordering aldus dat de rechtbank wordt verzocht de zaak te verwijzen naar de kamer voor kantonzaken (art. 71 lid 2 Rv). Die vordering moet worden afgewezen.

Uitgangspunt is dat incidentele vorderingen moeten worden ingesteld bij dagvaarding of bij met redenen omklede conclusie (art. 208 Rv). De gedaagde moet alle excepties en zijn antwoord ten principale tegelijk naar voren brengen – op straffe van verval van het recht om dat alsnog te doen.

Een partij die een proceshandeling in de hoofdzaak dient te verrichten, maar in plaats daarvan een incidentele vordering instelt ten aanzien waarvan de wet niet bepaalt dat daarover eerst en vooraf moet worden beslist, loopt het risico dat de rechter oordeelt dat voor dat laatste onvoldoende reden is. In dat geval is de betrokken proceshandeling in de hoofdzaak dus ten onrechte niet verricht.

In dit geval gaat het om een verzoek tot verwijzing naar de kantonrechter. Een doelmatige procesvoering brengt mee dat voorafgaande behandeling en beslissing van zo'n verzoek geboden is, nu het tot gevolg heeft dat de aangezochte rechter moet beoordelen of de zaak door haar kan worden behandeld en beslist. Hierbij komt het belang van gedaagden om alsnog ten principale te antwoorden. Gedaagden zullen alsnog in de gelegenheid worden gesteld een conclusie van antwoord in te dienen.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 01-05-2024

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2024:2449

Zaaknummer: C/05/431023 / HA ZA 24-52 / 771 / 1547

Rechters: I.W.M. Olthof

Advocaten: E.M. Uijttewaal en B.P.J.M.L. Vliexs

Wetsartikelen: 71 Rv, 128 lid 3 Rv en 208 Rv

RECHTSPRAAK

Conservatoir beslag en toegang tot de rechter.

Vordering tot opheffing van conservatoir beslag vanwege het belang op effectieve toegang tot de rechter.

Het gaat in deze zaak om een vordering tot opheffing van een conservatoir beslag (gelegd door SHA c.s.) voor het bedrag van € 100.000, dit met het oog op de inschakeling van een advocaat voor lopende civiele procedure(s).

Opheffing van een conservatoir beslag kan onder meer worden bevolen als (i) op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen zijn verzuimd, (ii) summierlijk blijkt van de ondeugdelijkheid van het door de beslaglegger ingeroepen recht of het onnodige van het beslag of (iii), als het beslag is gelegd voor een geldvordering, indien voor de vordering voldoende zekerheid is gesteld. Als de beslaglegger bij het vragen van verlot de voorzieningenrechter onvolledig of onjuist (art. 21 Rv) heeft voorgelicht, kan de voorzieningenrechter daaraan het gevolg verbinden dat hij geraden acht. Dat kan in het uiterste geval opheffing van het beslag betekenen.

Gesteld noch gebleken is dat in dit geval op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen zijn verzuimd of dat de vordering summierlijk ondeugdelijk zou zijn. Ook is geen zekerheid geboden. Niet kan verder gezegd worden dat het beslag onnodig is. Dat zou anders zijn als er geheel geen vrees voor verduistering zou zijn, als er voldoende dekkende alternatieve zekerheid zou zijn of het beslag buitenproportioneel zou zijn, of als SHA c.s. niet of nauwelijks belang zouden hebben bij het beslag – maar van dat alles is geen sprake. Van schending van artikel 21 Rv is voorts onvoldoende gebleken.

Het komt in deze zaak dan ook aan op een zuivere belangenafweging. Die belangenafweging leidt ertoe dat het beslag ten aanzien van een bedrag van € 100.000 moet worden opgeheven.

Het OM heeft in deze kwestie ten aanzien van eisers € 100.000 vrijgegeven uit het strafvorderlijk beslag, dit ten behoeve van de rechtsbijstand in de civiele procedure(s). Ook ten aanzien van de andere twee voormalig bestuurders heeft het OM dit kennelijk gedaan. Die andere voormalig bestuurders hebben van dit vrijgegeven bedrag gebruik kunnen maken,

omdat zij op dat moment al een advocaat hadden. Dat is voor eisers anders. Zij hebben het vrijgegeven bedrag daarom niet kunnen aanwenden voor rechtsbijstand (nu daarop door SHA c.s. beslag is gelegd). Het spreekt niet aan dat zij daardoor in een ongunstiger positie verkeren dan de twee andere voormalig bestuurders. Hoewel eisers niet met stukken onderbouwd inzichtelijk hebben gemaakt dat er geen verzekeringsdekking voor verweerkosten is en dat eisers niet in aanmerking komen voor een advocaat op basis van een toevoeging, komen die gestelde omstandigheden niet ongeloofwaardig voor. Eisers dreigen daarmee tussen wal en schip te vallen. De deken van de Amsterdamse Orde van Advocaten heeft SHA ook gevraagd het beslag gedeeltelijk op te heffen, en gewezen op het recht op juridische bijstand en het belang van een effectieve toegang tot de rechter.

Hier weegt niet tegenop dat men zich normaal gesproken als partij niet erom hoeft te bekommeren of een wederpartij wel voldoende financiële middelen heeft om verweer te voeren met een advocaat. SHA c.s. gaan er nu al van uit dat het beslagen vermogen van hen is, of aan hen dient toe te komen. Over dat standpunt moet nog worden beslist in de bodemprocedure. Het gaat nu dus om zekerheid tot verhaal. De mate waarin het totale beslagen vermogen bij toewijzing van het gevorderde (opheffing van het beslag voor een bedrag van € 100.000) wordt verminderd is niet dusdanig groot dat eisers van rechtsbijstand verstoken zouden moeten blijven.

De effectieve toegang tot de rechter weegt dus zwaarder dan de mate van zekerheid. Volgt opheffing van het beslag ten aanzien van een bedrag van € 100.000.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 07-05-2024

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2024:2611

Zaaknummer: C/05/431023 / HA ZA 24-52 / 771 / 1547

Rechters: E.A. Messer

Advocaten: G.C. Endedijk, A. Rosielle, L.M. Smits en E.M. Snijders

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Immunititeit van jurisdictie en executie.

Een beroep op immunititeit van jurisdictie moet voor alle weren worden gedaan. Immunititeit van executie brengt niet mee dat een nationale rechter aan een vreemde staat geen dwangsom mag opleggen.

Deze zaak betreft een geschil tussen de werknemer en haar werkgever: de Verenigde Arabische Emiraten (VAE). In cassatie spelen vragen van immunititeit van jurisdictie en van immunititeit van executie.

Immunititeit van jurisdictie

De rechtsmacht van de Nederlandse rechter wordt beperkt door de uitzonderingen die in het volkenrecht zijn erkend (art. 13a Wet algemene bepalingen). Deze uitzonderingen kunnen zijn opgenomen in een verdrag of in ongeschreven internationaal publiekrecht. Een voorbeeld hiervan is het aan vreemde staten en internationale organisaties toekomende recht op immunititeit van jurisdictie. Een vreemde staat of internationale organisatie die als gedaagde of verweerder in een procedure bij de Nederlandse rechter verschijnt en geen afstand wil doen van de hem of haar mogelijk toekomende immunititeit van jurisdictie, moet zich op deze immunititeit beroepen op de wijze die is voorgeschreven in artikel 11 Rv. Dat betekent dat het beroep moet worden gedaan vóór alle weren ten gronde.

In dit geval hebben de VAE zich niet voor alle weren ten gronden beroepen op immunititeit van jurisdictie. Bovendien hebben zij een voorwaardelijk tegenverzoek gedaan, zodat zij in zoverre zelf als verzoeker optreden. Hieruit volgt dat VAE afstand hebben gedaan van immunititeit van jurisdictie.

Dit wordt niet anders door artikel 11 lid 2 onder d van het VN-Verdrag inzake immunititeit van rechtsmacht van staten en hun eigendommen. Deze bepaling houdt in dat een vreemde staat die als werkgever optreedt, een beroep kan doen op immunititeit van jurisdictie in een geding dat tot voorwerp heeft het ontslag of de beëindiging van een arbeidsovereenkomst tussen die staat en een natuurlijke persoon, indien die procedure de veiligheidsbelangen van de betrokken vreemde staat zou schaden. Ook een beroep op deze bepaling moet echter worden

gedaan op de wijze die is voorgeschreven in artikel 11 Rv – dus: voor alle weren.

Immunititeit van executie

Er bestaat geen regel van internationaal gewoonterecht die inhoudt dat aan een vreemde staat geen dwangsom mag worden opgelegd. In nationale rechtsstelsels worden op dit punt uiteenlopende opvattingen gehuldigd. Ook artikel 19 van het VN-Verdrag inzake immunititeit van rechtsmacht van staten en hun eigendommen bevat niet zo'n regel. Deze bepaling ziet op rechtstreekse dwangmaatregelen: maatregelen waarmee zonder medewerking van de vreemde staat nakoming van een veroordeling kan worden verkregen. Het opleggen van een dwangsom behoort daartoe niet.

Bij een eventuele tenuitvoerlegging van een verbeurde dwangsom wordt de naleving van volkenrechtelijke verplichtingen (zoals immunititeit van executie) gewaarborgd door artikel 3a Gerechtsdeurwaarderswet. Ook bestaat de mogelijkheid van een executiegeschil (art. 438 Rv).

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 17-05-2024

ECLI: ECLI:NL:HR:2024:727

Zaaknummer: 23/01711

Rechters: M.V. Polak, T.H. den Tanja-van Broek, H.M. Wattendorff, S.J. Schaafsma en F.R. Salomons

Advocaten: N.T. Dempsey, R.R. Verkerk en W.A. Jacobs

Wetsartikelen: 11 Rv, 11 lid 2 VN-Verdrag inzake immunititeit van rechtsmacht van staten en hun eigendommen en 19 VN-Verdrag inzake immunititeit van rechtsmacht van staten en hun eigendommen

RECHTSPRAAK

Uitsluitend een kerkelijke rechtsgang?

Voorlopig getuigenverhoor. Vordering die uitsluitend in een kerkelijke rechtsgang kan worden ingesteld?

Deze zaak gaat over een verzoek tot het houden van een voorlopig getuigenverhoor.

Het hof heeft het verzoek gedeeltelijk toegewezen. In zoverre is tegen deze beschikking geen hogere voorziening toegelaten (art. 188 lid 2 Rv). Degene die toch een rechtsmiddel instelt is daarin niet-ontvankelijk, tenzij een beroep wordt gedaan op een doorbrekingsgrond. Van een doorbrekingsgrond is sprake als (i) de rechter buiten het toepassingsgebied van de betreffende regeling is getreden, (ii) de rechter de betreffende regeling ten onrechte buiten toepassing heeft gelaten of (iii) de rechter bij de behandeling van de zaak een zodanig fundamenteel rechtsbeginsel heeft veronachtzaamd dat van een eerlijke en onpartijdige behandeling van de zaak niet kan worden gesproken. In deze zaak wordt in cassatie geklaagd dat het hof buiten het toepassingsgebied van artikel 186 Rv is getreden. Er wordt dus een beroep gedaan op een doorbrekingsgrond, zodat het cassatieberoep ontvankelijk is.

Aan het verzoek tot het houden van een voorlopig getuigenverhoor is ten grondslag gelegd dat een bisschop onrechtmatig heeft gehandeld door degene die heeft verzocht om het getuigenverhoor te betichten van imprudent gedrag jegens kinderen, andere minderjarigen en kwetsbaren, en daaraan ruchtbaarheid te geven.

De burgerlijke rechter moet degene die bij hem komt met een vordering over een onderwerp dat valt onder het in artikel 2:2 lid 2 BW bedoelde statuut van een kerkgenootschap, in beginsel niet-ontvankelijk verklaren als de gedaagde zich erop beroept (en toereikend onderbouwt) dat de vordering uitsluitend in een – met voldoende waarborgen omklede – kerkelijke rechtsgang kan worden ingesteld. Uit wat de bisschop in dit geval heeft aangevoerd (en de norm van canoniek recht die hij heeft ingeroepen) kan niet worden afgeleid dat de vordering met het oog waarop het voorlopig getuigenverhoor is verzocht *uitsluitend* in een kerkelijke rechtsgang – en niet bij de burgerlijke rechter – kan worden ingesteld.

Het hof is dus niet buiten het toepassingsgebied van artikel 186 Rv getreden door het verzoek

tot het houden van een voorlopig getuigenverhoor toe te wijzen. De gestelde doorbrekingsgrond doet zich daarmee niet voor, zodat het cassatieberoep moet worden verworpen.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 17-05-2024

ECLI: ECLI:NL:HR:2024:718

Zaaknummer: 23/02377

Rechters: M.J. Kroeze, S.J. Schaafsma, F.R. Salomons, G.C. Makkink en K. Teuben

Advocaten: A. Knigge en Y.E.J. Geradts

Wetsartikelen: 2:2 lid 2 BW, 186 Rv en 188 lid 2 Rv